

in kranjske želje! Nesreča tvojega otroka te uči, da našim otrokom privoščiš, da se učijo to, kar jim je ravno tako potrebno, kakor vsakdanji kruh. Ne hujskaj zoper dobre šole! Ne vzemi našim otrokom pravi uk! Zapomni si: Pometaj najprej pred svojimi vrati!

Sele. Piše se nam: „Mir“ ima čisto kratke noge, kakor vso laži. On taji, da je Brejc v Selah že kaj zaslužil, vse in strašno veliko napravi zastoj. No, no, kak je pa bilo z 50 ansejenci? Jih je gemajnda pri Brejcu, ali Brejc pri gemajndi zaslužil? Kak je pa stalo v računu? „Mir“ je že pozabil! „100 K za Brejca“. Za 'aj pa? Napravil je pismo, da gemajnda ne sprejme več nemških dopisov. Pomagalo ni to pismo gemajndi nič, drago pa je bilo, koštalo samo 50 ansejov. Če tak štikle papirja že 100 kron košta, potem že bo res, da je in dovrg rekurs 5000 kron ured'n. Ko ste sami med seboj bili, ste govorili o 5000 kron, zakaj pa zdaj pred nami tajite! Že verjamemo, da vam Hrvatom ne bo treba plačati, zato pa nam nedolžnim inav več. Šimi za vero gre, si pri silingi uganjal. Čepe če boš tak, ne boš samo u lase, pa tudi denarce zguba. To nas han n'ca hre! Mi hočemo, da nam naš denar ostane, za vero ne gre, le za naš denar! Kdo nam pa hoče vero uzeti?

Prevalje. Tisti gospodek, ki so ga zavoljo hujskarije prestavili iz Celovca v Spittal, da bi ga napravili neškodljivega, še ni pokorjen, on vzdigne spet svojo zmajavo glavo, ima že spet vsak čas delupast in hodi spet na Prevalje rogovilit. Prosimo službeno oblast tega hujškača, da mu vendar enkrat za vselej krepko in odločno razjasni, da se njegovo postopanje ne vjema z javno službo, katero oskrbuje, in da je njegova dolžnost, svojo službo v smislu službene prisage vestno spolnjevati in ne se mešati v reči, ki se ga ne dotikajo, posebno pa ne sme c. k. davkarski opravičnik rogoviliti in hujskati v eno mero zoper davku podvrženemu ljudstvu. Slovenci, ogibajte se takih ljudi, ki se vam vrivajo kot vaši prijatelji, so pa le največji vaši sovražniki in Vas želijo vjeti na limanice. Slovenci, ne sledite poti takih zapeljivcev, bodite spravljivi z vsemi narodi, otroste se farškega jarma in ostanite stari, pravi Slovenci, ki so bili od nekdanj kinč vseh narodov. Glejte! Kako lepo je prvi in dozdaj nedoseženi slovanski pesnik in pravi Slovenec Prežern pel in nam pot kazal, po katerem naj hodimo, da bomo izgled narodom in šiveli zadovoljno med seboj:

Zive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
Da, koder sonce hodi,
Prepir iz sveta bo pregnan;
Da rojak
Prost bo vsak.

Ne vrag, le sošed bo mejak!

„Kšeft“ je „kšeft“. To geslo ima tudi stari naš prijatelj, pobožni dr. Janko Brejc v Celovcu. Mož je politik in kot politik seveda do dru duše črn ter prvaški. Ali mož je tudi odvetnik. Čudno je pri temu le to, da se sam nikdar ne imenuje „odvetnika“, marveč vedno „advokata“. Tudi na svoji pisarniški štampiljki ni „odvetnik“, marveč „advokat“. Kšeft je kšeft! Mož si pač misli, da „odvetnik“ ne razume vsakdo, „advokat“ pa pač. Kajti Brejc služi v kljub svoji prvaški zagriženosti jako veliko nemškega denarja, ki mu prav nič ne smrdi. In zato postane „odvetnik“ Brejc prav rad „advokat“ Brejc, kajti — kšeft je kšeft!

Volilna sleparija. Dobro je znano, na kakšni način in s kakšnimi sredstvi so prvaški hujškači pri zadnjih volitvah delali. Ako ni šlo drugače, so tudi glasove kupovali in boljalimani drago plačavali. Da je to resnica, dokazala je sodnijska razprava, ki se je vršila 15. t. m. v Celovcu. Glavni obtoženec je bil župnijski provizor P.

Serajnik iz sv. Petra pri Grafensteinu. Naši čitatelji so že večkrat o temu človeku brali, ki pač že davno ne zasluži, da bi nosil duhovniške suknje. Serajnik je bil seveda eden najhujših, naravnost besnih agitatorjev za Grafenauerja. Ne vemo, če je Grafenauer ponosen na tega umazanega svojega priganjača. Znano je, kako nesramno je Serajnik pri volitvah nastopal, tako da so ga morali iz lokala nagnati, kako je neprednjake s „svinjo“ psoval, kako je posestnike pretepal. Znane so vse svinjarije, katere so se Serajniku pred sodnijo dokazale. Znano je, da se je ta gospod tudi pravno hudo zagrešil. Brejc ga je seveda svoj čas izgovarjal, češ to je „bolezen“. Kar je pri navadnem človeku svinjarstvo in zločin, naj bo pri žegnani osebi nakrat „bolezen“. Vse to je torej znano. Upali smo, da ne bomo imeli z nečedno osebo tega župnika nič več opraviti. Ali motili smo se. 15. je stal umazanec zopet pred sodnijo. Serajnik dal je namreč na dan volitve zidarju Francu Pasterk in hilapcu Petru Lesiak vsakemu 2 K, da sta Grafenauerja volila. Pasterk in Lesiak sta bila tako neumna, da sta se pustila od tega hujškača zapeljati; vzela sta denar in bila valed tega tudi obtožena. Nadalje je ponujal Serajnik nekemu delovodji Petelin 10 K, da ni hotel orglarja voliti; Petelin k svoji sreči ni Judaževega denarja vzel. Serajnika je seveda zopet pobožni dr. Brejc zagovarjal. Ali ni imel posebne sreče. Župnik Peter Serajnik bil je namreč obojen na en mesec strogega zapora soobdolženca pa sta dobila vsak 3 dni zapora. Poleg tega so vsi trije izgubili za 6 let vsako volilno pravico. Serajnik je zdaj moralno popolnoma nrtet. Radovedni smo, zakaj cerkvena oblast pri temu breznačajnem, svinjarskem človeku ni tako stroga, kakor pri onih duhovnikih, kateri ne uganjajo politike. Radovedni smo nadalje, če bo Serajnik še maso bral... Grafenauer in njegova stranka pa imata zdaj sodnijski dokaz, da se je od klerikalne strani pri volitvi sleparilo in podkupavalo. Fej čez sleparsko farško-prvaško to stranko!

Pohvaljeni orožniki. Valed izborne svoje službe pri končanju taverske železnice dobili so pohvalne dekrete gg. okrajna stražmojstra Val. Knees in Fr. Luggner, stražmojstri Rud. Kofler, A. Lanz, Ferd. Ebler, Joh. Kanšott in Bl. Planthenen. Čestitamo!

60-letnico praznoval je te dni v Beljaku notar g. H. Tachebull. G. Tachebull je eden najpridnejših sinov naše domovine in eden najpogumnejših vernikov v ljudsko dušo. Znan je po krasnih svojih spisih. Tudi mi naprednjaki mu čestitamo iz vsega srca!

Vlak prijel je pri Beljaku železniškega delavca Jakoba Zebal in ga na mestu usmrtil.

Špijon? V Arnoldsteinu so zaprli nekega moža in ga odpeljali v Celovec; ker je baje špijonaže (vohunstva) sumljiv.

Po svetu.

Delavnico za bombe so našli policaji v Krakovi. Zapri so več oseb, katere so hotele bombe metati, da bi potem v zmešanosti kradli.

Fant — maščevalec. Žena nekega vinarstva v Szegszardu (Ogrski) imela je ljubzensko razmerje s kučijažem. 14-letni njen sin je to opazil in ustrelil njenega ljubljence. Žena je pobežala.

Duhovnik — tat. V bolnišnici v Gnighu (Salcburško) je ukradel duhovnik Jungwirth nekemu bolniku napredni list, katerega je ta čital. Bolnik ga je valed tega zaradi tatvine naznanil in je bil kaplan na 3 dni zapora obsojen.

Vihar. V vzhodni Bengaliji divjal je grozoviti vihar. Mnogo parnikov se je potopilo. Pri Kalkuti je vzel vihar dva tovarna vlake iz tira. Mnogo oseb je našlo svojo smrt.

II. Izkaz daril:

za po toči poškodovanim kmetom.

Jos. Verbovšek, Frauheim, K — 40, Jos. Nekrep, Karmel K 2—, Joh. Muzelj, Hordel (Westfalsko) K — 30, Valentin Mezarič, Gross-Weitsch K 1-30, skupaj K 4—, S preje nabranimi svotami skupaj K 1107-38. Srčna hvala!

(Pribodajte napreji).

Poraba krompirja pri pitaju svinj.

Pred nedavnim časom je dal nemški kmetijski svet prirediti in voditi natančne preiskave o vplivu tolače v krmi na produkcijo mleka pri kravah. Tem poskusom so sledili sedaj natančni in praktični poskusi o reji in hrani svinj, pri katerih je šlo na eni strani za to, da se pokaže prebavnost večjega števila raznih vrst piče, na drugi strani pa za poskusno pitanje rastočih svinj. Ko so se sestavljali načrti za te poskuse, se je postavilo pravilo, da mora biti gospodarski namen, doseči produkcijo svinjskega mesa s kolikor mogoče enotno pičo. Pri tem se je posebno gledalo na krompir, nanj tudi zato, ker se pri hranjenju vedno manj in s slabimi uspehi rabi. Ob enem bi se naj dognalo, pri kateri množini beljakovine kot najdražje redilne snovi svinje krompir najbolje izrabijo. Te poskuse je vodil tajni dvorni svetnik prof. Kellner (Möckern) znan veščak na polju vede o hranilnosti. Ti poskusi so se vršili na 17 krajih sočasno. Po en oddelek povprečno štirih svinj se je v paralelnim oddelku vred krmlil s pičo, ki je imela več beljakovine, druge oddelke s tako, ki je je imela manj. Tako se je opazovalo skupno v 64 oddelkih 256 svinj vso dobo štirih mesecev, v kateri so trajali poskusi. Kot dodatki močne krme so bili na razpolago; v 10 obratih posneto mleko in sirota, v 9 moka iz mesa, v enem snoka iz rib, v 16 štiti zdrob in raznovrstna moka, v 2 obratih zdrob od jeklinatih sadežev in v 4 obratih ostanki pri izdelovanju olja. Vrlika večina svinj je bila iz velike bele klatne pasme (Yorkshire), oziroma križanč s sjo. Začetna teža svinj je bila med 34 in 97 kg; čas pitanja je trajal od 56 do 140 dni. Pri vsakem poskusu je bilo udeleženo tudi poskuševalište. Množina in vsebina hrane se je vedno natančno dognala in zapisala, ravno tako ostanki hrane, zmrznata teža in hlevska tolotla. Pri poskusi so izhajali s množino beljakovine, ki jo je za pitanje svinj navedel Kellner, po katerem mora imeti vsakdanja piča svinj za 1000 kg žive teže:

Pri teži živali 50 kg, 45 kg prebavne beljakovine in 32 kg škrobove vrednosti; če je žival teža 90 kg pa 3 kg prebavne beljakovine in 75-5 kg škrobove vrednosti; če tehta žival 130 kg, mora dobiti na dan 240 kg prebavne beljakovine in 198 kg škrobove vrednosti.

Poskusi so pokazali, da dajenje večjih množin prebavne beljakovine, ko je tu navedena, ne prinaša nobenih gospodarskih koristi. Zvišanje beljakovine za 20 odstotkov je ostalo prav brez vsakih posledic. Če pa se je znižala doza beljakovine, se je takoj znižala tudi živa teža svinj, ali pa je le zelo počasi napredovala. Posebno zanimivo je bilo, da se je krompir vseskozi izborna porabil. Pri 5 poskusi je znašala škrobova vrednost krompirja celo 50 do 70 odstotkov skupne škrobove vrednosti piče. Pri teh poskusi se je krompir dajal oparjen in v veliki množini se je, seveda, če je bila krma okusna in je žival rada jedla, izrabil v istem razmerju ko v malih množinah. Ti poskusi so nas splošno poučili, da se da telesna teža svinje zvišati na 100 kg s krmo, ki ima 315 kg škrobove vrednosti in 48 kg prebavne beljakovine.

Siroški za dosego 100 kg prirastka pri živi teži so bili različni po krmi in različni njeni tržni ceni. Povprečno so znašali 8658 K. Pri večini poskusov, pri katerih se je dajalo manj prebavne beljakovine, ko je po zgore opisanem potrebno, so bili ti stroški daleko večji nad to povprečje. Če se naj izpitajo približno 50 kg teške svinje in če se naj njihova teža zviša za 75 kg, potem so stroški za pitanje ravno pokrili, če se lahko proda 50 kg žive teže pitane svinje za 44-46 do 49-14 K brez vsakega odbitka. Ker pa je tržna cena v resnici večkrat mnogo manjša kot tukaj navedena, se v takih slučajih ne more govoriti niti o skromni porabi in izrabu v kmetijstvu izdelanih krmi in doma pridelane piče. Zastojni ne mara nihče delati ali vedno doplačevati k svojem delu in tako se to tudi od kmetov ne more zahtevati.

Pri teh poskusi se je dognalo, da je 100 kg krompirja pri pitanju svinj vrednih 3 K 50 v in da lahko pri tej ceni, tekmuje krompir kot svinjska piča z drugimi pičami. Cena za posneto mleko je bila pri teh računih 350 K in cena sirotke 1 K 17 v za 100 kg. Svinja se je zaračunala kot glavica 87 K 75 v in splošni stroški brez velikega ritika pri reji svinj na 20 K 98 v, znesek, ki je bil posnet iz dejanskih razmer v nekem normalnem obratu. Poskusi so tudi pokazali, da

Prav imate

Samo prave z imenom MAGGI in z varstveno znamko: zvezda s križcem

ako zahtevate pri Vašem trgovcu izrecno

MAGGI

JEVE

kocke

po 6 h

kajti te
so najboljše!

